

Hilda Käkikoski.

Naisen äänioikeudesta.

1904

Kustantaja: Suomen Naisyhdistys.

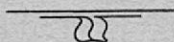

Naisen äänioikeudesta.

Esitelmä,

jonka Suomen Naisyhdistyksen toimesta piti Helsingissä
Palokunnan talolla marraskuun 4 p:nä 1904

Hilda Käkikoski.

Kustantaja: Suomen Naisyhdistys.

Sensuurin hyväksymä 7 p. marrask. 1904.

H:gissä, Suom. Kirjall. Seuran Kirjap. Osakeyhtiö, 1904.

Esipuhe.

Kun Suomen Naisyhdistys nyt julkaisee tämän esitelmän naisen äänioikeudesta, lienee paikallaan mainita mitä yhdistys aikaisemmin on toimittanut kysymyksen edistämiseksi maassamme. Saatuaan keväällä 1884 vahvistuksen säännöilleen, julkaisi yhdistys syksyllä samana vuonna kehotuksen valtiopäivämiehille, jossa muitten toivomusten ohessa myös mainittiin naisen äänioikeus. Vasta v. 1897 onnistui kuitenkin yhdistyksen Kuopion haaraosaston välityksellä saada esille valtiopäiville anomus naisen äänioikeudesta. Tämän Suomen ensimmäisen naisten äänioikeus-anomuksen jättivät herrat Aug. Herckman, Kust. Killinen ja Ivar Kyander Kuopiosta. Yhdistys kutsui myös yksinkertaiseen juhlaan joukon valtiopäivämiehiä, jossa tilaisuudessa heille esitettiin yhdistyksen toivomukset naisen äänioikeuden suhteen. Samaan aikaan julkaisi yhdistys sanomalehdissä Englannin parlamentinjäsenten lausuntoja naisen äänioikeudesta. Seuraavana vuonna, elokuussa 1898, piti neiti Hilda Käkikoski yhdistyksen toimeenpanemassa juhlassa yliopistollisille lomakursseille esitelmän naisen äänioikeudesta, joka nyt hiukan laajennettuna esiintyy kirjasena. V. 1899 julkaisi yhdistys kirjan Englannin pappein lausunnoista naisen äänioi-

keuskysymyksessä. Niissä lukuisissa kunnallista äänioikeutta koskevissa kehotuksissa naisille, jotka yhdistys 20 vuoden kuluessa on julkaissut eri muodoissa — yhtenä vuonna 24,000 kappaletta — on yhdistys aina huomauttanut kuinka läheisessä yhteydessä tämä kysymys on naisen valtiollisen äänioikeuden kanssa, koska tuskin voi vaatia naisille tätä oikeutta, jos he osottavat välinpitämättömyyttä kunnallisen äänioikeuden suhteen. Asian selvittämiseksi yhdistyksen ja sen haaraosastojen omille jäsenille on toimeenpantu keskustelukokouksia ja esitelmiä sekä luettu kirjallisuutta.

Suomen Naisyhdistys.

Naisen äänioikeudesta.

Kun kevät tekee tuloaan, silloin tarvitaan paljon päivänpaistetta ja viljalti sadetta, ennenkuin talven valta taittuu. Auringon säteet sulattavat nietoksia, purot uurtavat itselleen tietä hankien alta, mutta vielä on järvi jäässä ja virtain laineet kylmissä kahleissa. Mutta yhtäkkiä ilma muuttuu: pilvet peittävät taivaan, nousee keväinen myrsky, joka särkee jäät, siirtää ne sijoiltansa, jotta ne murskautuvat koskien putouksissa — ja silloin vasta on kevät lähellä . . .

Naisasian alalla on ollut samoin. Päivä on paistanut, sade on langennut, kevätmyrskyt ovat jäitä murskanneet, ja se myrsky, joka nyt ympärillämme riehuu, kärsimysten hirmumyrsky, sekin on jäitä särkenyt ja nietoksia sulattanut. Se on aikaansaanut, että sellaisissakin naispiireissä, missä ennen vain pukuja ja pikkuharrastuksia ajateltiin, yhtäkkiä herättiin käsittämään, että naisilla on korkeampia velvollisuuksia. Yksin sekin, jonka tunnuslauseena oli: „minä rakastan niin äärettömästi kotiani, sentähden minä en tahdo kuulua nais-yhdistykseen“ — hänkin ryhtyi väsymättömään toimintaan ulkopuolella kotia „isänmaan hyväksi“, — ja yleinen mielipide ei häntä tuominnut.

Tosin — se meidän täytyy totuuden nimessä tunnustaa — ei naisten isänmaalliset harrastukset aina ole olleet täysin arvokasta laatua. Me olemme joskus hääränneet niinkuin hätääntyneet lapset, jotka tulipalo herättää kesken sikeätä unta. Usein on käytetty pintapuolista tunteen kiihotusta siinä, missä syvälle käypä siveellinen kasvatus olisi ollut tarpeen, usein on lietsottu vihaa siinä, missä rakauden herättävä päivänpaiste olisi suuria aikaan saanut.

Mutta mikä oikeutti odottamaan täysin arvokasta esiintymistä ihmisiltä, joilla ei ole täysivaltaisen kansalaisen oikeuksia? Jos nainen kerran saapi äänioikeuden, silloin — siitä olen varma — julkisen vastuunalaisuuden tunne painaa suuremman tunnollisuuden ja tarmon leiman hänen isänmaalliseen toimintaansa. Hän tuntee m. m., että hänen täytyy hankkia enemmän tietoja saadakseen toiminnalleen historiallisen pohjan, jota siltä nyt yleensä puuttuu, ja silloin hänen vaikutuksensa ympäristöönkin on paljoa jalostuttavampi kuin ennen.

Ilahuttavana kevään enteenä on sen vuoksi, että naisissa itsessään näkyy viime aikoina heränneen halu saada valtiollinen äänioikeus. Tuo pyrkimys esiintyy yksin sellaisissakin piireissä, joissa naisasia tähän asti on ollut vieras.

Mutta vielä on maassamme tuhansia naisia, jotka eivät välitä siitä, onko naisella äänioikeutta, vai ei. Pitävätpä monet äänioikeuden vaatimista naiselle hurjana puheena, vaarallisena puuhana, vie-

läpä pahempanakin kuin vaarallisena: he pitävät sitä — epämaisellisenä.

Tämän asianlaidan luonnollisena syynä on tietämättömyys. Meidän maassamme, jossa kansalla vasta on niin vähän aikaa ollut tilaisuus säännöllisesti kokoontua valtiopäiville, ei käsitys itsehallinnon merkityksestä vielä ole tunkeutunut niin syvälle kansan tajuntaan, että Suomen nainen olisi ennättänyt valtiollisesti herätä. Verrattain harvat maamme naisista vielä tietävät mitä merkitystä valtiollisella äänioikeudella on valtioitten, kansojen ja yksityisten elämässä.

*

Perustuslakimme ilmaisee, että Suomen naisella voimassa olevan Valtiopäiväjärjestyksen mukaan ei ole oikeutta edes välillisesti ottaa osaa niiden lakien laatimiseen, joita hänen tulee noudattaa, ja niiden varojen myöntämiseen, joita hänen tulee maksaa.

Tämä on *oikeudentunnon* kanssa ristiriidassa.

Oikeudentunnosta puhuessamme emme tarkoita sitä oikeudentuntoa, joka vallitsi faaraoitten aikana, emme Sparttalaisten aikaista, emmekä läänityslaitoksen aikaista, vaan tarkoitamme sitä oikeudenkäsitystä, johon meidän aikanamme valtiollinen elämä perustuu.

Mikä oli entisajan oikeudenkäsityksen omissuus?

Pääomittisuutena oli se, että *syntyperä* määräsi ihmisten yhteiskunnallisen aseman ja heidän oikeutensa. Kaikki syntyivät määrättyihin oloihin,

ja laki piti huolen siitä, että he eivät päässeet valitsemaan itselleen toista asemaa elämässä. Niin syntyivät toiset orjiksi, toiset vapaiksi miehiksi, toiset patriiseiksi, toiset plebeieiksi, toiset lääniherroiksi, toiset lääniherrain alustalaisiksi.

Toisin nyt: Ihmisoikeuksien käsitys on vuosisatojen kuluessa puhdistunut sen kautta, että ihmiset ovat tottuneet yhä selvemmin tajuamaan siveellisen lain käskyjä omassatunnossaan. Oman tunnon laki on kasvattanut ihmisiä yhä suurempaan vapauteen.

Mutta vielä emme ole päämaalia saavuttaneet. Muutamissa maissa, joissa on vapaampi hallitusmuoto, on päästy niin pitkälle, että myönnetään „kaikkien ihmisten syntyneen vapaiksi“, mutta näillä sanoilla tarkoitetaan vaan, että — kaikki *miehet* ovat syntyneet vapaiksi, siinä merkityksessä, että heillä yksin on valtiollinen vapaus.

Siihen ovat vastaiseksi pysähtyneet lainsäätäjät kaikissa valtioissa, lukuunottamatta neljää valtiota Pohj. Amerikan Yhdysvalloissa ja Australiaa.

Se keskeneräisyys vallitsee vielä Suomenkin perustuslaeissa. Suomen laki on ennakolta määrännyt, että naiseksi syntynyt henkilö ei kykene ottamaan osaa kansan edustajain vaaliin.

Ihmisen ja kansalaisen kallis oikeus ei siis ole kielletty ainoastaan tyhmiltä, laiskoilta, köyhiltä, kevytmielisiltä ja siveettömiltä naisilta, vaan myöskin viisailta, oppineilta, toimeliailta, jumalaa pelkääviltä ja siveellisesti yleviltä naisilta.

Katsokaamme mihin johtopäätöksiin se viepi elämässä:

Kunnassa asuu naapuruksina köyhä talonpoika A. ja varakas kartanon omistaja leskirouva B. Rouva B. on perustanut kansakoulun alustalaisilleen, ja sinne hän on kehoittanut isäntä A:ta-kin lähettämään lapsiaan. Rouva B. on pannut toimeen suuria uudistuksia maanviljelyksessään, siitä on isäntä A:kin vähitellen oppinut uusia työtapoja. Rouva B. on tilannut sanomalehtiä ja levittänyt kirjallisuutta kansan keskeen ja on saanut ukko A:nkin hieman innostumaan isänmaan asioihin. — Tulee valtiopäivämiehen vaali. Isäntä A. valjastaa hevosensa ja menee äänestämään, mutta rouva B. jää kotiin, koska hän isänmaan lain mukaan pystyy vähemmin arvostelemaan yleisiä asioita kuin isäntä A.

Toinen esimerkki: Saman kadun varrella on kaksi kauppiasta. Toisen puodin ovella on nimi Matti Kovanen, toisen Maija Kovanen. Molemmat ovat ruokatavaran kauppiaita, molemmilla on yhtä suuri liikepääoma, molemmat ovat itse hankkineet itselleen oppia ja varallisuutta, molemmat ovat yhtä taitavat ammatissaan, molemmilla on yhtä suuressa määrässä yleisön luottamus, molemmilla on yhtä suuret ulosteot ja velvollisuudet. Mutta Matti Kovanen saa vaalioikeutta käyttämällä suojella oikeuksiaan, Maija Kovasella ei ole tätä keinoa.

Vielä kolmas: Kaupungin kivitalossa asuu samassa kerroksessa käsityöläinen ja etevä nais-

kirjailija. He ovat tuttuja. Vaalipäivänä kysyy käsityöläinen varmuuden vuoksi kirjailijalta, kuinka vaalilippu on kirjoitettava. Mutta hänen tuskin juolahtaa mieleensä ihmetellä sitä, ettei tämä hänen etevä naapurinsa kelpaa valitsemaan valtiopäivämiestä.

Ei ole mitään, mikä voisi naiseksi syntyneelle hankkia täydet kansalais-oikeudet. Vaikka hän olisi suuri nero, taitava ammatilainen, etevä opettaja, hyvä äiti, itsensä uhraava isänmaan ystävä, vaikka hän olisi runoilija, joka lausuu ilmi kansakuntansa parhaimmat tunteet, vaikka hän olisi puhuja, jonka sanat säkeninä sytyttävät isänmaarakkauden tulen nuorison sydämiin, eivät nämä ansiot eikä mikään voi hankkia ihmisen ja kansalaisen täydellisiä oikeuksia sille, joka kerran on syntynyt naiseksi.

Tämä osoittaa jo, että tässä on tapahtunut enemmänkin kuin vääryys naiselle: tässä on tapahtunut vahinko isänmaalle.

Englantilainen valtiomies ja kirjailija John Stuart Mill lausuu v. 1754 kirjassaan, joka on käännetty ruotsiksi nimellä „Qvinnans underordnade ställning“, seuraavasti: „Jos kerran kymmenessäkin vuodessa tapahtuu, että vaalilaki sulkee kansan edustajain joukosta pois kykenevän henkilön, on tämä todellinen tappio isänmaalle.“

Jos näin puhuu valtiomies maassa, jonka asukasluku nousee moniin kymmeniin miljooniin, ja jossa on suunnaton määrä nerokasta työvoimaa, mitä silloin sanoisimmekaan me suomalaiset hal-

laisessa maassamme, jossa on pivollinen kansaa ja suuret taistelut taisteltavina. Monta monituista kertaa olemme katkeria kyyneliä vuodattaneet ennen aikaansa sortuneen miehen haudalla, sillä maansa palvelukseen antautuneen henkilön kadottaminen tuottaa meille paljoa tuntuvamman tappion kuin suurille kansakunnille. Tällaisissa oloisissa ei tosiaankaan olisi varaa lain kautta sulkea suuri osa kansastamme pois tärkeistä isänmaallisista velvollisuuksista.

Vähät siitä, vaikka Suomen naisten joukosta ei kohoaisikaan valtiollisia neroja. Pidetäänhän valitsijain lukumäärän lisääntymistä semmoisenaan jo voittona isänmaalle. Ja voitto on verrattomasti suurempi, kun uudet valitsijat ovat toista sukupuolta, sillä silloin joutuu valtion palvelukseen kenties uudet näkökohdat, sellaiset, joita nainen edustaa. Ei voisi tietääksemme olla muuta kuin tukea miehille siitä, että heidän rinnallaan vaalilistoja laadittaessa sekä evästyskokouksissa olisi naisia, joita esim. kasvatuskysymykset, siveellisyyssasiat, väkijuomalait y. m. sentapaiset seikat koskevat paljoa välittömämmin, kuin heitä itseään. Silloin voisi moni yksipuolisuus tulla korjatuksi, moni uusi näkökohta varteen otetuksi.

Eihän tietääksemme tarvitse olla valtiollinen nero kyetäksensä kerran kolmessa vuodessa äänestämään ehdokaslistan mukaan. Kykeneväthän siihen salomaalaiset talonpojat ja kaupunkien käsi-työläisetkin, jotka eivät kaikki osaa edes selvää

lausetta kirjoittaa, vielä vähemmin ovat tutkineet valtio-oppia ja lakitiedettä.

Tahdon kuitenkin tässä huomauttaa kolmesta seikasta, jotka koskevat naisen äänioikeuden käytännöllistä toteuttamista maassamme. Olen vakuutettu siitä, että meidän tulee asettua Englannin naisasianystävien kannalle. Meidän tulee ensin pyytää *äänioikeutta* ja jättää toistaiseksi naisten *vaalikelpoisuus*. Englannissa ovat naisasianystävät jyrkästi pitäneet kiinni tästä ehdosta, koska se helpottaa toimintaa naisten äänioikeus-aatteen hyväksi, ja koska pidetään suotavana, että astutaan vaan yksi askel kerralta. Sillä onhan eroitus suuri, jos pyytää sitä välillistä osanottoa lainsäädäntöön, jota sanotaan äänioikeudeksi, tahi jos on kysymys suoranaisestä kyvystä ja valtiollisesta tottumuksesta, jota vaaditaan vaalikelpoiselta — tahi jota ainakin pitäisi vaatia häneltä.

Englannissa on myös seurattu sitä periaatetta, että on vaadittu äänioikeutta ainoastaan *täysivaltaisille* naisille, jotka täyttävät laissa määrätyt ehdot, siis ei naidulle naiselle, joka lain edessä ei ole täysvaltainen. Naisasianystävät toimivat väsymättömästi siihen suuntaan että naitu nainen, samoin kuin naimatonkin, pääsisi täysvaltaiseksi 21 v. iässä. Mutta pidetään oikeampana ettei hänelle vaadita äänioikeutta, ennenkuin laki tunnustaa hänet täysvaltaiseksi.

Olen myös sitä mieltä, että meidän tulee seurata Englannin esimerkkiä siinä kohden, ettemme liitä naisten äänivaltaa mihinkään puolueeseen.

Monen mielestä olisi luonnollista, että me liittyisimme yleisen äänivallan n. s. „mies ja ääni“-puolueeseen. Naisilta ja työväeltä, sanotaan, on laki tähän asti kieltänyt äänioikeuden, liittykööt he nyt yhteen ja vaatikoot sitä itselleen. Mutta jos me liitämme naisen äänioikeuden johonkin valtiolliseen puolueeseen, niin me samalla syöksemme asiamme puoluetistelujen kuiluun. Me työnnämme pois luotamme kaikki ne, jotka eivät kuulu tuohon puolueeseen ja estämme heidät työskentelemästä asiamme edistämiseksi. Me teemme mahdottomaksi senkaltaisen edistyksen, joka pienempien voittojen kautta askel askeleelta vähitellen pyrkii lopulliseen päämäärään. Me hylkäämme mahdollisuuden saavuttaa *hyvää* siksi että heti vaadimme *kaikkein parhaimman*. Tämä käsitys ei Englannissa vallitse ainoastaan n. s. yläluokkalaisten kesken; myöskin työ naisia on siihen yhtynyt. Esimerkkinä siitä mainittakoon, että Lancashiren kutomateollisuudessa työskenteleväin naisten ammattiyhdistys, jota pidetään Englannin parhaimpana ja joka edustaa noin 30,000 työnaista — tämä yhdistys jätti v. 1901 parlamentille anomuksen, jossa pyydettiin valtiollista äänioikeutta naisille samoilla ehdoilla kuin se on miehillä. Mikäli miesten oikeudet laajenevat, laajetkoot myöskin naisten oikeudet.

Kun puhun naisten äänivallasta Suomessa, tarkoitan tietysti kolmea aatelitonta säätyä valtiopäivillä. Aatelissäätyyn kuuluvat naiset jäisivät osattomaksi äänioikeudesta jos meidän ohjel-

maamme seurataan. Heidän omaan säätyynsä ei, näet, jäseniä valita, ja muihin säätyihin ei aatelluksella ole vaalioikeutta.

Ehkä joku säikähtää sitä ajatusta, että naiset opettajina olisivat mukana valitsemassa edustajia pappissäätyyn. Mutta onhan naisilla jo aikoja ollut oikeus ottaa osaa papinvaaliin. Pidetäänkö sielunpaimenen vaalia, hänen, jonka tulee valvoa seurakunnan korkeimpia siveellisiä etuja, — pidetäänkö hänen vaaliaan vähemmän tärkeänä, kuin opettajiston edusmiehen vaalia pappissäätyyn, jossa melkein yksinomaan käsitellään n. s. maallisia asioita?

Tiedän kyllä, että aluksi sangen pienilukuihin osa Suomen naisista täyttäisi laissa nykyään määrättyt ehdot äänioikeuden saamiseksi mainitussa kolmessa säädyssä. Mutta onhan miestenkin äänioikeutta kaikissa maissa laajennettu vähitellen eikä päämäärää ole saavutettu heti yhdellä kertaa.

Arvokkaana voittona äänivallan myöntämisestä naiselle olisi *yhteistunne*, joka entistä lujemmin liittäisi kansalaiset toisiinsa. Sen käsittivät myöskin ne kunnioitettavat kansamme edustajat, herrat A. Herckman, Kust. Killinen ja Ivar Kyan-der, jotka valtiopäivillä v. 1897 Suomen Naisyhdistyksen pyynnöstä tekivät ensimmäisen naisen äänivaltaa tarkoittavan anomusesityksen. Siinä muun ohessa sanotaan:

„Tuiki tärkeätä on, etenkin meidän meikäläisissä oloissa olevalle ja elävälle kansalle, että jo-

kainen sen jäsen, niin nainen kuin mieskin, tuntee kuuluvansa kokonaisuuteen, sillä tämä tunne on kansan varmin turva, kansallisen edistyksen paras tuki, ja kuta laajemmissa piireissä tämä tunne vallitsee, sitä suurempi on yhteiskunnan turvallisuus, sitä varmempi sen kehitys.“

Samassa anomuksessa sanotaan myöskin, „*että äänioikeuden myöntäminen naiselle on kohottava sekä Suomen miestä että Suomen naista, siis koko kansaa ja sen kehitystä.*“ Epäilemättä on asiain nykyinen järjestys ehkäissyt Suomen miehen sekä Suomen naisen kehitystä. — Miehestä lausuu John Stuart Mill seuraavasti: „Ajatelkaamme poikaa, joka kasvaa nuorukaiseksi siinä tiedossa, että hänellä, vaikka hän olisi kevytmielisin, taitamattomin, laiskin ja narrimaisin olento maailmassa, ainoastaan sen nojalla, että hän on syntynyt pojaksi, on lain mukaan oikeus hallita ja laatia lakia kaikille toiseen sukupuoleen kuuluville henkilöille, yksinpä niillekin, jotka hän on jokapäiväisessä elämässä oppinut tuntemaan paljon etevämmiksi itseään; mutta vaikka hän elämässään ja koko toiminnassaan noudattaisikin naisen ohjausta, niin hän sittenkin, jos hän on houkkio, luulee, ett'ei nainen voi olla taidon ja arvostelukyvyn puolesta hänen vertaisensa, ja jos hän ei ole houkkio, tekee hän vielä pahemmin: hän näkee, että tämä nainen on häntä etevämpi, mutta katsoo sittenkin olevansa oikeutettu häntä hallitsemaan ja vaatii häneltä kuuliaisuutta. Mitä tämä

vaikuttaa nuorukaisen luonteeseen?“ kysyy J. S. Mill lopuksi.

Historia on täynnä todistuksia tämän käsitystavan turmelevasta vaikutuksesta mieheen. Mutta älkäämme miestä moittiko siitä, että hän on väkemmän oikeudella heikompaa sortanut. Hänen menettelynsä on ollut etuoikeutetun aseman luonnollisena tuloksena. Sillä tuskin on mitään, mikä niin kiihottaa ihmisluonteen väkivaltaisista taipumuksista, kuin se, että laki antaa *vallan* sille, jolla on *suurempi ruumiillinen voima*. Väkivaltaiset teot vuorostaan herättävät uutta väkivaltaisuutta. Sellainen on sieluelämän laki.

Nykyaikana, jolloin kristinuskon lieventävä henki on yhä enemmän alkanut vaikuttaa yhteiskunnallisiin oloihin, ja jolloin parannetun kasvatuksen kautta koetetaan hienontaa tapoja, on entistä *ritarillisempi henki* päässyt valtaan miehissä. Oikeamieliset vanhemmat ja kasvattajat koettavat, mikäli mahdollista, estää poikaa huomaamasta synnynnäisiä etuoikeuksiaan. Pojan täytyy totella äitiä yhtä hyvin kuin isääkin, ja hän ei saa esiintyä sisartensa komentajana. Mutta kerran tulee jokaiselle nuorukaiselle aika, jolloin hän saa tietää syntyneensä hallitsemaan. Tieto synnynnäisistä etuoikeuksista, jos saamme uskoa John Stuart Milliä, on painanut niin huomattavan leiman useimpain miesten luonteisiin ja katsantotapoihin, että ainoastaan miesten parhaimmat ovat voineet siitä vapautua.

Mitä tunteneekan *äiti*, jonka poika lähti maail-

malle puhtaana, luottaen eheästi äidin opetuksiin, mutta palaa kotiin rikkiviisaana nuorena herrana, joka suojelevalla säälillä puhuu „mamma parasta“, joka suree sellaista, mitä hän ei ymmärrä! Olojen nykyisen järjestyksen säälittäviä uhreja ovat nuo monet nuoret miehet, joille usko äidin ihanteihin on „voitettu kanta“ ja joille (erään tunnetun naisasian vastustajan sanoja käyttääksemme) „puhe niistä vaan soi kuin kaukainen muisto lapsuuden rauhan päivistä, joiden unohtumaton armonaus oli suurimmalta osalta naisen työtä.“

Jos tahdotaan saada kodin ihanteille kunnioitusta ulkopuolella kodin piiriä ja antaa nuorukaiselle voimakas tuki kiusausten kohdatessa, silloin ei ole muuta keinoa, kuin että poistetaan ja hävitetään kaikki mikä alentaa naisen arvoa nousevan nuorison silmissä. Pontevimmin se tehdään siten, että Suomen nainen julistetaan valtiollisesti täysi-ikäiseksi antamalla hänelle edes välillinen oikeus ottaa osaa lainsäädäntöön.

Tätä oikeutta me naiset emme voi *vaatia*. Meillä ei ole mitään keinoa *pakottaaksemme* miehiä anomaan muutosta lakiin. Me emme ole valitsijoita, eikä kansan edustajilla siis ole pakko kuulla meidän ääntämme. Ja ennen kaikkea meidän tulee muistaa, ettei Suomen miesten vallassa ole *antaa* meille tätä oikeutta, kuten valtiollisesti vapaissa maissa on laita. Toiveittemme toteuttamiseksi ei ole muuta kuin yksi tie: se, että Suomen miehet oikeudentuntonsa pakottamina vapaaehtoisesti *anovat* meille sen oikeuden, jota he itse

pitävät niin suurena ja kalliina ja jonka puolesta he itse käyvät päivän kiivaimmat taistelut. Kun he tämän kerran tekevät, silloin on Suomen mies saanut voiton, joka on historian kauneimpia. Jalo uhraus heikomman hyväksi jalostuttaa luonnetta ja kehittää siveelliseen vapauteen. Näin on toteutunut edellä mainitun anomusehdotuksen sanat, että „äänivallan myöntäminen Suomen naiselle on kohottava Suomen miestä“.

Mutta samalla se myöskin on kohottava Suomen naista. Sillä kieltämättä on nykyinen järjestelmä naista alentanut ja synnyttänyt naisluonteessa vikoja, joista naisasian vastustajat puhuvat ivalla, naisasian ystävät surulla. Yksi vaarallisimpia vikoja on vastuunalaisuuden tunteen puute. Naisille on opetettu, että „maa ja kansa Jumalan avulla hallitaan meitä ilmeinkin“, kuten Anna Maria Lenngren selittää hyvin tunnetuissa „neuvoissaan tyttärelleen“. Siitä on naisissa syntynyt vahingollinen välinpitämättömyys yleisten asiain hoidosta. Kaikista hyväntahtoisista neuvoista huolimatta on kaikkina aikoina kuitenkin esiintynyt naisia, jotka ovat tahtoneet vaikuttaa yhteiskunnan ja valtion asioihin. Mutta kun lait ovat sulkeneet heidät julkisesta vastuunalaisesta vaikutuksesta, ovat he turvautuneet salaiseen vaikutukseen ilman vastuunalaisuutta: he ovat „hijaisuudessa“ vaikuttaneet miehiin. Tällainen vaikutus on usein esiintynyt yhteiskuntaa tuhoavana, salaisena voimana.

Nämät salaiset voimat tuotakoot nyt päivän

valoon. Tätä tarkoitti John Stuart Mill v. 1867 lausueessaan Englannin parlamentissa: „Naisella on nyt valta pahimmassa muodossa, nim. välillinen ja sentähden edesvastuuton. Minä tahdon muuttaa tämän suurvallan vastuunalaiseksi valaksi. Tahtoisin saada naiset tuntemaan, että heidän tulee vaikuttaa rehellisellä tavalla, omantuntonsa mukaan. Tahtoisin saada heidät ymmärtämään, ettei heille ole annettu omaatuntoa johdatukseksi ainoastaan silloin, kun on kysymyksessä persoonallinen vaikutus. Minä toivon, että he vaikuttaisivat samalla tavalla kuin miehet, mielipiteitä vaihtamalla, eikä kuherruksilla ja hyväilyillä. Minä tahdon herättää heissä valtiollista kunniantuntoa.“

Raja-aidan poistaminen jo sinänsäkin vaikuttaisi kasvattavasti ihmiskuntaan. Jos kerran päästäisiin siitä väärästä luulosta, että kaikki suurempaa ajatuskykyä kysyvät tehtävät kuuluvat miehelle, mutta naiset ovat niistä pois suljetut, kohottaisi se naista. Jos nainen tuntisi, että hän on ihminen aivan samassa merkityksessä kuin mieskin, ja jos hänellä ihmisenä olisi sama oikeus valita toimialansa, sama tilaisuus vastaanottaa herätyksiä, innostua kaikesta, mikä ihmiskuntaa saattaa innostuttaa, ja vaikuttaa mielipiteillään kaikkii inhimillisiin oloihin, — se yksinään olisi omansa arvaamattomassa määrässä kehittämään naisten voimia ja laajentamaan heidän siveellisiä näköalojaan.

Tällainen naisten kehitys tulisi suuressa mää-

rässä edistämään *avioliiton onnea*. Tunnettua on, kuinka moni mies on aatteiden taistelussa ennen aikaansa harmaantunut sen johdosta, että se nainen, jonka hän on valinnut elämänsä sulostuttajaksi ja uskollisimmaksi ystäväkseen, ei ole kyennyt kohoutumaan arkielämän pikkupuuhia ja ympäristön mielipiteitä korkeammalle, eikä ole ta junnut niiden harrastusten merkitystä, joiden hyväksi hänen miehensä on uhrannut aineelliset edut, päivänsä rauhan, yönsä levon ja ihmisten suosion. Luulisimme, että miehen olisi helpompi ja turvallisempi astua elämän taisteluun, jos hänellä olisi rinnallaan tasa-arvoinen nainen, joka häntä ymmärtää ja joka kykenee aatteellisissakin asioissa tukemaan, samalla kuin hän itse saapi tukea mieheltään.

Z. Topelius lausui jo v. 1850 *vapaan äidin* vaikutuksesta: „Jos naiselta puuttuu vapaus, ei perhe ole eheä. Miksi näännyttää orjuuden kiros vielä tänäkin päivänä maailman viljavimpia maita? Koska nainen niissä, ollen vielä tahdoton lapsi, on miehen saaliinsa, koska nainen, itse ylenkatsottuna ja sorrettuna, ei kykene opettamaan lapsiansa tuntemaan omaa ihmisarvoaan, ja koska ihminen, jonka silmä kehdosta asti on tottunut siihen, että heikompi taipuu tomuun voimakkaamman jalkain juuressa, ei opi milloinkaan tunnustamaan muuta lakia kuin väkivallan oikeuden. Syvää ihmistuntemista todistaa muinainen laki, jonka mukaan orjaäidin lasten täytyi tulla orjiksi, vaikka isä olikin vapaa; ja pohjoismaiden mai-

nioin viikinki Ragnar Lodbrok sanoi: „äidin sain pojilleni sellaisen, että heidän sydämensä kelpaa“. Sillä ylevä sankarimieli, kuten kehnokin mieli, pidettiin äidinperintönä. — — Jos siis naisen sortotila syöksee kokonaiset kansat ja sukupolvet ja maanosat orjuuteen, niin täytyy hänen vapauttamisensa, s. o. hänen ihmisarvonsa tunnustamisen, olla sivistyksen syntymäkohtia.“ Niin Topelius.

Mitä elävämmin Suomen äiti itse tuntee kuuluvansa kokonaisuuteen, sitä henkisemmäksi kehittyy hänen käsityksensä *äidin tehtävästä*. Hän oppii yhä selvemmin tajuamaan, että lasten *synttämisen* ei ole ainoa eikä korkein äidin tehtävä, vaan että hänen ylevin tehtävänsä on luoda heihin se siveellinen voima, joka korottaa kansan. Itse tunnustettuna isänmaansa kansalaiseksi tuntee Suomen äiti entistä selvemmin, että hän on vastuunalainen vielä syntymättömienkin sukupolvien siveellisestä kohtalosta. Ja kun tämä tunne on herännyt, ja kun se on yhdistänyt kaikki Suomen naiset Karjalan kankailta aina Lapin raukoille rajoille, silloin on Suomen kansa voimakkaana ja itsetietoisena jäsenenä mukana ihmiskunnan suuressa taistelussa, jonka tarkoituksena on ulkopuolella ajallisuuden rajoja.

Tätä suurta herätystä ei äänivallan myöntäminen naiselle *yksinään* saa aikaan. Mutta tämä uudistus on askel, joka välttämättömästi on astutettava, ennenkuin tällainen yhteistunne käy mahdolliseksi.

Lopuksi vielä sananen: Meidän täytyy pitää kiinni siitä, että naisasiaa ei saa tehdä *luokkasyntykseksi*. Naisasia on ihmisyyden suuri kysymys, jonka tulee yhdistää eikä erottaa.

Viime aikoina on meilläkin ruvettu, ulkomailta tuotujen esikuvien mukaan puhumaan „alaluokkalaisista“ ja „porvarillisista“. Mutta meidän tulisi hellätuntoisesti valvoa, ettei näitä nimityksiä siirretä naisasian alalle, sillä ne helposti hämmäntävät käsitteet ja vetävät naisasian ihan teellisestä korkeudestaan alas.

Naisasia on jo perustuksiltaan kansanvaltainen kysymys. Sen tarkoituksena on työ ja taistelu heikkojen, sorrettujen ja unhotettujen puolesta — kuulukoot he mihin „luokkaan“ tahansa, mutta tämä työ tehtäköön ihmisyyden, ikuisen oikeuden nimessä ja rakkauden hengessä — ei ahtaana luokkaharrastuksena.

Tässä johtuu mieleeni hauska juttu, jonka kuulin viimeisen suuren naiskongressin ajalta Berlinistä. Kongressin jäseniä oli kutsuttu Saksan keisarinnan luokse vieraiksi. Siellä naisasian suuri tienraivaaja miss Susan B. Anthony koetti terottaa keisarinnan mieleen, mitä hänen tulisi esittää korkealle puolisolleen naisasiasta, mutta keisarinnan kerrotaan viattomasti sanoneen: „niin — mutta ei ne miehet aina tahdo kuulla, mitä me naiset sanomme.“

Niin, tosiaan: Saksan keisarinna osasi naisasian ytimeen. Ulkonaisen asemamme puolesta me saatamme olla keisarinnoja ja kerjäläisvaimoja,

vapaaherrattaria ja ompeliattaria — mutta miesten, lainsäätäjien, edessä me olemme vaan *naisia*, joita ilman poikkeuksetta koskee perustuslakien määräys:

„vaalioikeutta eivät nauti: vaimoihminen, naitu eikä naimaton.

Pois siis tässä kysymyksessä kaikki luokkataistelun tuoma epäluulo. Naisasia on kaikkien naisten kysymys — se on enemmän, se on kaikkien ihmisten kysymys — ihmiskunnan onneksi.

Siis käsi käteen! Käyköön herätys kautta maan, syttyköön kipinä, joka kauan piili suossa sammalien alla, kirpokothon sydämmestä sydämeen, mielestä menköhön toiseen mieleen. Ja muistakaamme, että meidän tulipatsaamme ei ole vihan valkeasta temmattu tulisoihu, jolla nuijasodan aikainen vaimo valaisi poikansa Daniel Hjortin tietä — vaan se on rakkauden pyhä, lempeä liekki, jonka säkene singahti kristillisen rakkauden tulesta.

Johtakoon tämä tulipatsas meitä. Pitäkäämme alati lippumme puhtaana. Ehkä silloin lähenee se aika, jolloin Suomen nainen on täysivaltaisena kansalaisena astuva muitten kansalaisten riviin valitsemaan niitä miehiä, jotka säättävät lait hänen seurattavakseen ja määräävät verot hänen maksettavakseen.

Hilda Käkikoski.

Hinta: 25 penniä.